

Основи бухгалтерського обліку

Тема 1

Предмет та метод бухгалтерського обліку

- 1. Предмет та об'єкти
бухгалтерського обліку**
- 2. Вимірники в бухгалтерському
обліку**
- 3. Метод бухгалтерського обліку**

1. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку

Бухгалтерський облік — процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передавання інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень

Бухгалтерський облік вирішує такі **завдання:**

- отримання інформації про наявність та рух всіх ресурсів підприємства;
- визначення фінансових результатів діяльності підприємства;
- постійний контроль за ефективним і раціональним використанням матеріальних, трудових і грошових ресурсів;
- захист економічної інформації від конкурентів і третіх осіб, які можуть нанести шкоду діяльності підприємства;
- якісне складання і своєчасне надання звітності, яка визначається законодавством.

Бухгалтерський облік

1. Дозволяє отримувати точну інформацію про наявність та рух майна підприємства
2. Суцільний та безперервний в часі (відображаються в бухгалтерському обліку всі господарські операції, документально підтверджені та виражені в грошовому вимірнику)
3. Завдяки тому, що облік ведеться окремо кожного підприємства, є можливість порівняти результати декількох підприємств

**Предметом
бухгалтерського обліку
в широкому розумінні є
господарська діяльність
підприємства**

**Предмет
бухгалтерського обліку
конкретизується в його
об'єктах**

Об'єкти бухгалтерського обліку

Господарські
засоби

Результати
господарських процесів

Активи

Джерела
утворення
активів

Витрати

Доходи

Фінансові
результати

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Наприклад, доходи від реалізації готової продукції, доходи від операційної оренди тощо

Витрати – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

Наприклад, витрати на виробництво продукції, адміністративні витрати, витрати на збут

Фінансовий результат - це приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період.

Фінансовий результат може бути прибуток або збиток

Таблиця 1. Активи та джерела утворення активів за видами

Активи		Джерела утворення активів		
Необоротні активи	Оборотні активи	Власний капітал	Поточні зобов'язання	Довгострокові зобов'язання
Основні засоби	Виробничі запаси	Зареєстрований (пайовий, статутний) капітал	Короткострокові кредити банків	Довгострокові кредити банків
Нематеріальні активи	Готова продукція	Капітал в дооцінках (Дооцінка необоротних активів)	Поточні забезпечення	Довгострокові забезпечення
Інші необоротні матеріальні активи	Незавершене виробництво	Додатковий капітал	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	Цільове фінансування
Довгострокові фінансові інвестиції	Поточні фінансові інвестиції	Резервний капітал	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	
Незавершені капітальні інвестиції	Товари	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	
Довгострокові біологічні активи	Поточні біологічні активи	Неоплачений капітал	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	
Довгострокова дебіторська заборгованість	Поточна дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	Вилучений капітал	Доходи майбутніх періодів	
Інвестиційна нерухомість	Готівка та грошові кошти на поточному рахунку		Векселі видані	
	Векселі одержані		Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	
	Напівфабрикати			
	Витрати майбутніх періодів			

Активи – це ресурси,
контрольовані підприємством
у результаті минулих подій,
використання яких, як
очікується, призведе до
отримання економічних вигод
у майбутньому

АКТИВИ

Необоротні активи

майно підприємства, термін використання якого більше року або операційного циклу, якщо він більше року

Оборотні активи

майно підприємства, термін використання якого менше року або операційного циклу, якщо він більше року

Дебітори - юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів (підзвітні особи, покупці, замовники).

Дебіторська заборгованість - сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату, відображається в **АКТИВІ**

Джерела утворення

активів – це права

власності на активи, кому вони

належать - власникам або

стороннім особам (кредиторам)

Джерела утворення

Власні

Власний
капітал

Залучені

Поточні
зобов'язання

Зобов'язання
строком
погашення
менше 1
року

Довгострокові
зобов'язання

Зобов'язання
строком
погашення
більше 1
року

Власний капітал - частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань (частина майна, що належить засновникам, учасникам, акціонерам)

Зобов'язання -

заборгованість підприємства,
яка виникла внаслідок
минулих подій і погашення
якої в майбутньому, як
очікується, призведе до
зменшення ресурсів
підприємства, що втілюють у
собі економічні вигоди

Кредитори - юридичні та фізичні особи, яким наше підприємство заборгувало певні суми грошових коштів (постачальники, працівники, банківські установи тощо).

Кредиторська заборгованість відображається в **ПАСИВІ**

2. Вимірники в бухгалтерському обліку

1. *Натуральні вимірники*
застосовуються для характеристики об'єкта бухгалтерського обліку в натуральній формі. Так, наприклад, характеризується розмір виготовленої продукції в натуральному вираженні (виробництво чавуну – в тонах, тканини – в метрах тощо)

2. Трудові вимірники
характеризують наявність,
розподіл або використання
трудових ресурсів в одиницях
робочого часу

3. Грошові (вартісні) вимірники

дозволяють відобразити вартість виготовленої або реалізованої продукції, вартість запасів, обсяг різного роду доходів (заробітної плати, прибутку, надходжень до державного бюджету) тощо.

Грошовий вимірник застосовують для узагальненого відображення наявності та руху засобів (майна) підприємства, джерел їхнього формування, господарських процесів і результатів діяльності в єдиному грошовому вимірнику (національній валюті України)

3.Метод бухгалтерського обліку

Метод бухгалтерського обліку — це сукупність способів і прийомів, за допомогою яких господарська діяльність підприємства відображається в обліку

Етап облікового процесу 1. Спостереження

Документування — відображення господарських операцій на бланках документів або технічних носіях

Інвентаризація — перевірка фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів за допомогою перерахування, зважування та вимірювання.

Етап облікового процесу 2. Вимірювання

Оцінка — відображення об'єктів бухгалтерського обліку в єдиному грошовому вимірнику з метою узагальнення їх по підприємству загалом.

Калькулювання (від лат. *calculatio* — підраховування) — обчислення собівартості одиниці продукції, виконаних робіт та послуг, а також таблиця, зведення результатів такого обчислення.

Етап облікового процесу 3. Реєстрація

Бухгалтерські рахунки - це спосіб узагальнення за економічно однорідними групами і поточного обліку активів, капіталу, зобов'язань, витрат та доходів підприємства

Подвійний запис — відображення однієї господарської операції двічі: в дебеті одного рахунку та одночасно в кредиті іншого рахунку

Етап облікового процесу 4. Узагальнення

Бухгалтерський баланс — звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає його активи, зобов'язання та власний капітал на певну дату.

Бухгалтерська звітність — система взаємопов'язаних і взаємозумовлених показників, що відображають господарсько-фінансову діяльність підприємства на певний період.